

Gliwice, 17 grudnia 2018 r.

dr hab. inż. Seweryn Spałek, prof. PŚI
Wydział Organizacji i Zarządzania
Politechnika Śląska

Recenzja

rozprawy doktorskiej

Pani mgr Magdaleny Raczyńskiej

pt. *DOJRZAŁOŚĆ PROCESOWA JEDNOSTEK ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ*

przygotowanej pod kierunkiem naukowym

Pana dr hab. Macieja Zastempowskiego, prof. UMK,

w której promotorem pomocniczym był Pan dr hab. Krzysztof Krukowski,

na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu

Podstawą formalną do sporządzenia recenzji jest pismo z dnia 21.11.2018 r., które wystosował Pan dr hab. Jerzy Boehlke, prof. UMK, Dziekan Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, powołując mnie na recenzenta w/w rozprawy doktorskiej.

1. Charakterystyka pracy

Recenzowana rozprawa doktorska autorstwa Pani mgr Magdaleny Raczyńskiej wpisuje się w ważny i aktualny nurt badawczy z obszaru zarządzania w jednostkach administracji publicznej. Doktorantka porusza w nim ważne kwestie związane zarówno z oceną stopnia dojrzałości jednostek administracji publicznej w Polsce w ujęciu procesowym jak i uwarunkowaniami wpływającymi na omawiany poziom dojrzałości. Opierając się na szeroko przeprowadzonych studiach literatury, Doktorantka zidentyfikowała pięć kluczowych obszarów tychże uwarunkowań, tj. *technologii informacyjnych; zarządzania procesami; kultury organizacyjnej; potencjału społecznego, organizacji pracy i przywództwa oraz strategii*. Natomiast w toku postępowania badawczego z sukcesem zrealizowała główny cel badawczy pracy, którym była *identyfikacja czynników*

z obszarów uwarunkowań dojrzałości procesowej charakterystycznych dla poszczególnych jej poziomów, osiągniętych przez urzędy gmin województwa warmińsko-mazurskiego.

Podsumowując należy stwierdzić, że Doktorantka skupiła się na istotnym problemie badawczym. Podjęta tematyka pracy przyczynia się do lepszego rozpoznania stanu zarządzania procesowego w jednostkach administracji publicznej województwa warmińsko-mazurskiego. Równocześnie w pracy Pani mgr Magdalena Raczyńska podjęła trudną próbę zidentyfikowania czynników wpływających na poziom dojrzałości zarządzania procesowego w jednostkach administracji publicznej. W moim odczuciu, z zamierzenia tego Doktorantka wywiązała się znakomicie.

2. Struktura pracy

Na rozprawę składają się 4 rozdziały, spisy tabel, rysunków i wykresów oraz bibliografia (441 pozycji) i netografia (20 pozycji). Całość opracowania zawarta została na 330 stronach. Ponadto, praca została uzupełniona dwoma załącznikami: Kwestionariuszem oceny uwarunkowań dojrzałości procesowej urzędu, zastosowanym w badaniach ankietowych oraz wynikami badań dotyczącymi częstości wskazań występowania czynników w zakresie technologii informacyjnych w urzędach gmin województwa warmińsko-mazurskiego, znajdujących się na pierwszym poziomie dojrzałości procesowej.

Dysertacja została podzielona na dwie części:

Część pierwszą, mającą charakter teoriopoznawczy zawartą w trzech pierwszych rozdziałach, w których Pani mgr Magdalena Raczyńska przedstawia kontekst badania, koncentrując się na charakterystyce podejścia procesowego w administracji publicznej i dojrzałości procesowej organizacji, w oparciu o dotychczasowy stan wiedzy.

Część drugą, metodyczno-empiryczną, przedstawioną w rozdziale czwartym, w którym Doktorantka opisała procedurę postępowania badawczego, omówiła konstrukcję kwestionariusza ankiety oraz scharakteryzowała próbę badawczą, zwracając uwagę na ograniczenia badań. Ponadto w tymże rozdziale, zaprezentowała wyniki badań oraz sformułowała wnioski, opisując szczegółowo zastosowane metody i narzędzia

statystyczne.

Strukturę pracy uznaję za poprawną, aczkolwiek moim zdaniem zauważyć w niej można zbyt szczegółowe przedstawianie niektórych zagadnień w części teoriopoznawczej oraz metodyczno-empirycznej. Ich redukcja wpłynęłaby na lepszy odbiór pracy nie umniejszając jej wartości. Na szczególną uwagę zasługuje rzetelnie opracowana część badawcza.

3. Postępowanie badawcze

Na uznanie zasługuje ustalony i konsekwentnie zrealizowany tok badawczy, który został w szczególności opisany przez Panią mgr Magdalenę Raczyńską.

Aby zrealizować cel główny pracy, Doktorantka nakreśliła trzy szczegółowe cele teoriopoznawcze: *analizę literatury z zakresu administracji publicznej, w szczególności zaś tej dotyczącej charakterystyki administracji publicznej jako podmiotu zarządzania, charakterystykę podejścia procesowego i możliwości jego zastosowania w jednostkach administracji publicznej oraz charakterystykę dojrzałości procesowej organizacji z uwzględnieniem jej modeli, w tym tych dedykowanych jednostkom administracji publicznej*. A także dwa cele empiryczne: *ocenę dojrzałości procesowej urzędów gmin województwa warmińsko-mazurskiego oraz identyfikację występowania czynników z obszarów uwarunkowań dojrzałości procesowej w urzędach gmin województwa warmińsko-mazurskiego*.

W swojej pracy Doktorantka podjęła wysiłek badawczy, aby zrealizować postawione cele badań (główny i szczegółowe) oraz poddać weryfikacji trzy hipotezy w brzmieniu: *najczęściej osiąganym poziomem dojrzałości procesowej przez urzędy gmin województwa warmińsko-mazurskiego jest poziom pierwszy (H1), istnieje zależność pomiędzy poziomem dojrzałości procesowej urzędów gmin województwa warmińsko-mazurskiego a ich rodzajem (H2), czynniki charakterystyczne z obszarów uwarunkowań dojrzałości procesowej występują na każdym jej poziomie, osiąganym przez urzędy gmin województwa warmińsko-mazurskiego (H3)*.

Przyjęte przez Autorkę postępowanie badawcze składało się z trzech etapów: badań literaturowych, badań pilotażowych i badań właściwych (ankietowych na próbie 194

respondentów). Przeprowadzone badanie pilotażowe umożliwiło Doktorantce na weryfikację kwestionariusza ankiety i wprowadzenie ewentualnych zmian. W konsekwencji Pani mgr Magdalena Raczyńska opracowała finalne narzędzie badawcze składające się z dwóch części: *oceny dojrzałości procesowej urzędów gmin* oraz *oceny poszczególnych uwarunkowań dojrzałości procesowej tychże urzędów*.

W toku postępowania badawczego, celem dokonania analiz statystycznych, Doktorantka trafnie zdecydowała się, w zależności od potrzeb na wykorzystanie wybranych testów nieparametrycznych oraz parametrycznych.

Reasumując należy zauważyć, że Pani mgr Magdalena Raczyńska dokonała właściwej prezentacji wyników przeprowadzonych badań oraz wykazała się umiejętnością prawidłowego wnioskowania. Na szczególne uznanie zasługuje szczegółowy opis (wraz z rozbudowanym uzasadnieniem przyjętych przez Doktorantkę metod i narzędzi analizy danych) postępowania badawczego oraz rzetelność przeprowadzonych badań.

4. Uwagi i aspekty dyskusyjne

W moim przekonaniu recenzowana praca doktorska posiada w dużej mierze charakter eksploracyjny (szczególnie w obszarze badawczym dotyczącym uwarunkowań dojrzałości procesowej urzędów administracji publicznej). Dlatego też, w takiej sytuacji w moim odczuciu można zrezygnować ze stawiania hipotez w pracy na rzecz sformułowania pytań badawczych. Zabieg ten lepiej odzwierciedlałby charakter podjętego wysiłku badawczego.

Można domniemywać, że Pani mgr Magdalena Raczyńska jako tożsame przyjmuje pojęcia „podejście procesowe” i „orientacja procesowa” oraz „procesu”, „procesu organizacyjnego”, „procesu biznesowego” na podstawie następującego zapisu na stronie 6 „koncepcji podejścia procesowego (orientacji procesowej)” oraz analogicznego na stronie 72 „pojęcia procesu w organizacji (procesu, procesu organizacyjnego, procesu biznesowego). W moim przekonaniu wymagałoby to jednak szerszego objaśnienia przez Doktorantkę. Zresztą wprowadzenie takich tożsamości powoduje pewne niedogodności w odwoływaniu się do literatury przedmiotu, albowiem H.J. Harrington pisał w swoim

dziele *Business Process Improvement. The Breakthrough Strategy for the Total Quality, Productivity and Competitiveness* o „procesie” a nie „procesie organizacyjnym” (str. 72). Ponadto, Doktorantka używa wydaje się zamiennie terminów „proces w organizacji” i „procesy organizacyjne”. Jeśli są one z zamierzenia traktowane w pracy jako tożsame to należałoby to objaśnić, gdyż moim zdaniem nie są to bezwarunkowe synonimy.

Wprowadzając pojęcie Business Process Reengineering na stronie 12 należałoby już w tym miejscu przywołać odpowiednią literaturę, która zresztą została wykazana w spisie do dysertacji i zacytowana w jej dalszej części.

W swoich rozważaniach Pani mgr Magdalena Raczyńska zagłębiała się za bardzo w niektóre zagadnienia. Na przykład: opisując weberowskie ujęcie biurokracji oraz omawiając Business Process Reengineering, czy też przedstawiając poszczególne modele dojrzałości procesowej organizacji.

Na stronie 147 Doktorantka pisze o „niskiej fazie dojrzałości”. Nasuwa się w związku tym pytanie co Autorka rozumie, przez niską i wysoką fazę dojrzałości?

Ponadto, wyjaśnienia wymagałoby co Pani mgr Magdalena Raczyńska rozumie pod pojęciem „projektu procesu” (str. 183).

Pomimo dbałości o szczegóły Doktorantka nie uniknęła drobnych uchybień typograficznych, np., czasami pojawia się skrót BRP (powinno być BPR).

Na stronie 295 Autorka konkluduje, że „Tym samym omówione wyniki dały podstawę do przyjęcia hipotezy drugiej”, a na stronie 298 stwierdza, że „Tym samym zweryfikowano pozytywnie hipotezę 3”. Tymczasem w podsumowaniu pracy na stronie 302 stwierdza, że nie zidentyfikowano przesłanek do odrzucenia hipotezy drugiej i trzeciej. W moim przekonaniu wymagałoby to dalszego wyjaśnienia przez Doktorantkę.

Zgłoszone przez mnie uwagi wynikają z przeświadczenia, że rozprawa doktorska powinna również stymulować dyskusję, która będzie okazją do doskonalenia dotychczasowych osiągnięć Doktorantki.

Wymienione uwagi oraz elementy dyskusyjne nie umniejszają w żadnym stopniu ogólnie bardzo pozytywnego odbioru pracy.

Konkluzja

Mając na względzie całościowy, nader rzetelnie opisany wysiłek badawczy, podjęty przez Panią mgr Magdalenę Raczyńską uważam, że przedłożona dysertacja zasługuje na wyróżnienie. Przemawia za tym eksploracyjny charakter badań w słabo rozpoznanym obszarze determinant poziomu dojrzałości urzędów polskiej administracji publicznej. Otrzymane wyniki mogą stanowić znakomitą przyczynę do budowy wielowymiarowego modelu dojrzałości procesowej jednostek administracji publicznej w oparciu o dalsze pogłębione badania. Ponadto, uważam że recenzowana dysertacja porusza ważki z punktu widzenia nauk o zarządzaniu, aczkolwiek trudny w swoje naturze obszar badawczy.

Stwierdzam, że rozprawa doktorska Pani mgr Magdaleny Raczyńskiej spełnia wymagania art. 13 ust. 1 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 r. (wraz z późn. zmianami). Dlatego też, wnoszę o dopuszczenie recenzowanej rozprawy doktorskiej do publicznej obrony.

17.12.2018 Siewery Sjobeli